

Epistolari entre el monjo de Poblet Bernat Morgades i Manuel de Montoliu (1944-1947)

RESUM

Transcripció i comentari de sis cartes que en els anys quaranta Bernat Morgades tramet a Manuel de Montoliu, en relació al Monestir de Poblet: resposta a la petició d'allotjament per a poder escriure llibres, necessitat d'ampliar la biblioteca i altres projectes, també es relaciona l'obra literària de l'escriptor vinculada a Poblet.

RESUMEN

Transcripción y comentario de seis cartas que en los años cuarenta el monje de Poblet Bernat Morgades envía a Manuel de Montoliu, en relación al Monasterio de Poblet: respuesta a una petición de alojamiento que le posibilite escribir libros, necesidad de ampliar la biblioteca y otros proyectos. Se relaciona la obra literaria del escritor vinculada al cenobio populetano.

ABSTRACT

Transcription and comment of six letters that in the forties Bernat Morgades sends to Manuel de Montoliu, in relation to the monastery of Poblet: exposed to the request of lodging to be able to write books, need to extend the library and other projects, also The literary work of the writer linked to Poblet is related.

Paraules clau: Manuel de Montoliu, Bernat Morgades, Pedro Gil Moreno de Mora, Monestir de Poblet, franquisme, història de la literatura.

Palabras clave: Manuel de Montoliu, Bernat Morgades, Pedro Gil Moreno de Mora, Monasterio de Poblet, franquismo, historia de la literatura.

Keywords: Manuel de Montoliu, Bernat Morgades, Pedro Gil Moreno de Mora, Monastery of Poblet, francoism, history of literature.

Josep M. Carreras Vives (Montblanc, 1950) Ha cursat estudis universitaris de Ciències de la Informació i de Dret i laboralment ha dedicat una part considerable de la seva vida a l'ofici d'impressor. Cofundador de la revista montblanquina Espitllera. Ha col·laborat en diverses publicacions de caràcter cultural.

Josep M. Grau i Pujol. Arxiver i historiador (Montblanc, 1963), col·laborador habitual de revistes de centres d'estudis de la Conca de Barberà, Camp de Tarragona i Terres de Girona. S'ha especialitzat en història moderna, si bé també investiga el període contemporani.

Epistolari entre el monjo de Poblet Bernat Morgades i Manuel de Montoliu (1944-1947)

Josep M. Carreras Vives i Josep M. Grau Pujol

*ceconcabarbera@gmail.com

Amb la voluntat de continuar recuperant la figura del monjo espluguí Bernat Morgades Òdena (1911-1963)¹, en aquesta ocasió volem presentar la relació que mantingué amb Manuel de Montoliu i de Togores (1877-1961).

La figura i la vida del monjo de Poblet Bernat Morgades fou complexa, per no dir contradictòria en determinats aspectes. El seu posicionament en alguns moments i situacions, les seves mateixes amistats, de procedències ideològiques que van des del catalanisme més abrandat i compromès de l'empresari i mecenes Lluís Carulla i Canals, fins a personatges que en la postguerra tingueren un paper més aviat obscur en relació a Catalunya i el seu fet identitari, com fou Manuel de Montoliu. Malgrat aquesta afirmació volem deixar ben palès la integritat del pare Morgades, la seva estima vers la cultura catalana i, sobretot, la seva apassionada estima al monestir de Poblet, que a tothora es traduí en una pugna per aconseguir-ne la recuperació i la plenitud material i espiritual.

Manel de Montoliu

Qui fou Manuel de Montoliu i de Togores? Nascut a Barcelona (1877), en una família d'ascendència tarragonina, ciutat on el seu pare, Plàcid de Montoliu i de Sarriera, en fou alcalde, conservador i monàrquic, posicions que li permeteren obtenir el títol de marquès, atorgat per Alfons XII, en premi als serveis prestats a la corona espanyola².

Repassant la biografia de Manuel de Montoliu, veiem que estudià el batxillerat amb els jesuïtes, a Manresa, i cursà la carrera de Filosofia i Lletres, on es llicencià, a la Universitat de Barcelona, doctorant-se posteriorment a Madrid. Becat per la Diputació de Barcelona, estudià filologia romànica durant tres anys a la Universitat d'Halle (Alemanya). Incorporat a la vida professional, exercí en diverses universitats estrangeres (Hamburg, Buenos Aires), fins a obtenir la plaça de professor de literatura castellana a la Universitat de Barcelona.

Deduït de la seva trajectòria, ens trobem amb una personalitat que podríem considerar, si més no, d'íestable. Lingüïsta, historiador de la literatura i crític literari. En els anys vint i trenta –fins l'aixecament militar feixista– la seva manifestació de catalanitat esdevé indiscutible en llurs treballs literaris, històrics i filològics, així com el seu posicionament social i, si bé com hem exposat, la seva dedicació professional fou la de professor de literatura castellana a la Universitat de Barcelona, el trobem alternant tasques a l'Institut d'Estudis Catalans, o imbricat en projectes com a col·laborador d'algunes activitats d'investigació filològica i editorials del mateix Pompeu Fabra. Aquest compromís que, aparentment, es veia sincer i lleial anà en orris des del primer moment del cop d'estat de 1936. Immediatament s'exilià a Itàlia per posar-se al servei de propaganda dels sediciosos, prestant col·laboració a l'*Ufficio-stampa*, organ de

propaganda del feixisme en temps del conflicte bèl·lic espanyol³. El juliol de 1937 tornà a l'Espanya ocupada per Franco a través de Donòstia, canvià de registre, i es dedicà plenament a l'estudi de la literatura castellana, una giragonsa personal similar a la que realitzà Ferran Valls Taberner i altres intel·lectuals conservadors, antics simpatitzants de la Lliga Regionalista⁴ (un exemple, potser de caire anecdòtic, que ja hem esmentat anteriorment sobre el procedir inestable de Montoliu, queda reflexat en el fet que un cop enviudat ingressà a la comunitat monàstica de Montserrat, passant al cap de poc a la comunitat de Poblet, i deixar-ho tot plegat per tornar a l'estat civil. Tot un període camaleònic).

Des de 1945 ocupà diversos càrrecs de caràcter cultural en institucions de la demarcació tarragonina: assessor de cultura de la Diputació de Tarragona, vicepresident del Patronat de Poblet, vicepresident director de l'Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, etc.

D'ell, Margarida Aritzeta,⁵ destaca els seus plantejaments respecte la llengua catalana, a fi que no sigui perillosa pels vencedors de la guerra, s'ha de reduir a la creació literària o l'ensenyament universitari, com un apartat testimonial, com un parlar erudit o arqueològic.

Mostra d'aquesta radicació en l'òrbita intel·lectual del nou règim, en serà el canvi de llengua en les publicacions –per raons impositives–, i una ferma donació intel·lectual a l'orientació dictada pels jerarques del moment. D'aquest seguiment en trobem nombrosos exemples a la premsa del moment.

De la seva autoria en són articles com *La unidad, aspiración secular de los pueblos de España*, on s'hi destil·la l'essència de la ideologia falangista, pel que fa a la "unidad" tan airejada en aquells temps

En l'article: "Muerte y resurrección de Poblet", *Diario de Barcelona*, 29 de novembre de 1944, parla de la reintegració de la comunitat de monjos i del manteniment "de los grandes ideales de religión y patria", un llenguatge totalment alineat amb l'adoctrinament del règim franquista.

El seu gir ultradretà, posat de relleu fins el final de la guerra, fou suavitzat en la post guerra, sense sortir mai del rengle dels vencedors i afectes a les noves directrius. Montoliu fou un més del nombrós grup de catalans que per por, per revenja, per defensa dels seus interessos materials, per assolir quotes de poder i de repressió, per un catolicisme que s'alineà –majorment– en el bàndol guanyador, no dubtaren en abjurar del seu catalanisme, convertint-se en la creua indispensable dels invasors. Molts d'aquests elements provenien de la burgesia catalana, noms que s'havien mostrat com a paladins de la cultura pròpia, la del país ara vençut.

Amb el pas del temps, en una societat immersa en la foscor opressora i uniformista, alguns dels caragirats feren escadusseres temptatives –potser els corsecava el remordiment– de posar tènues focus sobre la cultura catalana. En relació aquest aspecte, però sense desviar-se ni un pèl, des de postures temorenques, hi trobem al marquès de Montoliu, que ultra les seves aparicions a la premsa, sempre en castellà, evidentment –sobre això no hi havia alternativa–, exercità accions en pro d'institucions de Catalunya sempre que no significuessin un compromís enfront de l'entorn sociopolític imperant, entre aquestes destaca la seva vinculació al Monestir de Poblet –hem de recordar el seu particular catolicisme i una certa inclinació al monaquisme practicant–, vehiculada amb la seva relació personal amb el pare Bernat Morgades.

La relació de Manuel de Montoliu amb el Monestir de Poblet, en la seva producció escrita

A tall de mostra relacionem alguns dels nombrosos escrits de Manuel de Montoliu sobre Pobl, publicats al *Diario de Barcelona*

- "La redención de Poblet", 12 d'abril de 1944.
- "La campana de Poblet", 28 d'octubre de 1944.
- "Un sexteto de los ángeles", 14 de novembre de 1944.
- "Muerte y resurrección de Poblet", 29 de novembre de 1944.
- "Un nuevo programa de restauración de Poblet", 14 d'octubre de 1951.
- "Los restos de los reyes de la Corona de Aragón seran trasladados el dia 3 al Monasterio de Poblet. La última etapa de un éxodo doloroso", 1 de juny de 1952.
- "Montserrat y Poblet", 31 de juliol de 1952.

A més utilitzà altres capçaleres periodístiques, tant catalanes, (de Barcelona i Tarragona), basques (de San Sebastián), com sudamericanes (Argentina):

- "El Real Monasterio de Poblet vuelve a España", *Domingo*, (Sant Sebastià), 22 de gener de 1939.
- "Eduardo Toda, el gran restaurador del monasterio de Poblet", *La Prensa* (Buenos Aires), 28 de maig de 1939.
- "Tarragona y la obra de restauración del monasterio de Poblet", *Diario Español de Tarragona* (Tarragona), 13 d'octubre de 1946.
- "La restauración espiritual de Poblet entra en una etapa decisiva", *Cristiandad* (Barcelona), 74 (15 d'abril de 1947), p. 186-187.
- "El gran retablo del altar mayor de Poblet", *Destino* (Barcelona), 579 (11 de novembre de 1948).

El desembre de 1945, amb motiu de l'exposició sobre les tombes reials de Poblet al Museu d'Art Modern de Madrid, Montoliu, efectuà una conferència sobre la història del monestir. El juny de 1947 en la visita que realitzà al Monestir de Poblet la muller del dictador, Carmen Polo i la seva filla Carmen Franco, els acompanyà Manuel de Montoliu, com a sots-president del Patronat, l'escultor Frederic Marès Deulovol, l'arquitecte Francesc Monravà Soler i el president de la Germandat, Felip Bertran Güell.

En les dècades dels anys quaranta i cinquanta edità diversos llibres sobre el Monestir de Poblet:

- *Leyendas de Poblet*, Sabadell, 1945, editorial Orbis, aquest llibre l'escriu l'agost de 1945 a Poblet i és imprès a Sabadell el setembre del mateix any. El dedica a la memòria de Pedro Gil Moreno de Mora i en la introducció es refereix a Morgades com: "*mi buen amigo...monje cisterciense de Poblet*" (p. 4).

- *Poblet, símbolo: visiones, leyendas, evocaciones*, Tarragona, 1947, volum editat pel Sindicato de Iniciativa de Tarragona i il·lustrat amb dibuixos en color de Pedro Gil Moreno de Mora, que aplega articles periodístics publicats entre 1944-1947. Esmenta a Bernat Morgades i el qualifica com "*el culto monje de Poblet*", (p.16), també titula un capítol "*Poblet actualidad española*" i parla de les gestions per a la visita de Francisco Franco al monestir.

- *Llibre de Poblet*, amb pròleg d'Edmond M. Garreta, va tenir una primera edició de 1955 a través de l'editorial Selecta de Barcelona, posteriorment la mateixa empresa en va realitzar una altra el 1965.

A més a més d'aquesta àmplia producció, ens remeterem a dos exemples escrits abans de 1936. Es tracta d'un article seu: "El deute..." publicat a la revista *Nova Conca*, de Montblanc, en el número 197 del dia 2 de setembre de 1922, exposant el deute que tenia Catalunya envers el monestir i la necessitat de dedicar esforços a la seva restauració.

També trobem la seva col·laboració en el llibre miscel·lànic *Per la restauració del Monestir de Poblet*, Barcelona 1935 editat per la Ràdio Associació de Catalunya, on hi figuren autors com: Enric Bagué, Jaume Barrera, Manuel Brunet, Francesc Carreras Candi, Manuel Cruells, Feliu Duran Cañameras, Agustí Duran Sanpere, Joaquim Folch i Torres, Joaquim Guitert, César Martinell, Jeroni Martorell, Josep Palomer, Ramon Miquel Planas, Josep Puig i Cadafalch, Antoni Rovira i Virgili, Octavi Saltor, Ferran de Segarra i de Siscart, Ferran Soldevila, Eduard Toda, Ferran Valls Taberner, deu anys després, en plena nit franquista, alguns eren morts, altres exiliats o depurats, uns intentant mantenir la catalanitat des de l'interior i altres col·laborant impúdicament amb el nou règim.

L'epistolari amb el Pare Bernat Morgades

L'arxiu personal de Manuel de Montoliu es troba dipositat a la Biblioteca de Catalunya⁶, és en aquest centre on hem consultat la correspondència entre ell i el monjo de Poblet Bernat Morgades (essent l'emissor el darrer) i que transcrivim en l'apèndix. El fil conductor de les cartes és la relació de l'escriptor i crític literari, amb el monestir conuenc, totes les missives estan redactades en català, datades entre el tres i el vint-i-dos de gener de 1944 i responen a la demanda de Montoliu per hostatjar-se al cenobi, Morgades li ofereix una cel·la, amb la possibilitat de conuiu amb la comunitat monàstica, a més de facilitar-li el transport des de l'estació de ferrocarril, suposem de l'Espluga de Francolí, amb una trartrana, atenant que la comunitat encara no disposava d'automòbil propi. També esmenta un viatge conjunt de tornada a Barcelona, on Morgades aniria a menjar i dormir al monestir de Vallldonsella. Intuïm que l'estada de Montoliu a Poblet obeïa a les seves intencions de preparar articles i llibres que es publicarien posteriorment. En una comunicació del juny del mateix any, Bernat Morgades exposa la intensa activitat que portava a terme pel monestir pobletà "tinc feina, viatges i a voltes preocupacions", en aquesta nova etapa de restauració monàstica, es transpuen nous projectes a emprendre, sota la iniciativa de l'espluguí, també exposa l'activitat periodística de Montoliu en la difusió del passat i present de Poblet a les pàgines del *Diario de Barcelona*,

No oblidem tampoc les referències epistolars sobre l'enfrontament del nét d'Eduard Toda amb Montoliu. En una altra carta del febrer de 1945 Morgades felicita a Montoliu pel càrrec obtingut al Patronat de Poblet de mans del govern central de Madrid i com a bibliotecari, insisteix en les limitacions físiques de la biblioteca i la necessitat que aquesta fos traslladada a l'espai que aleshores ocupava l'arxiu, especialment per a instal·lar més prestatgeries i col·locar adequadament els llibres que Montliu havia lliurat a Poblet. Avançant en la cronologia, en una lletra del novembre de 1947, Morgades agraeix a Montoliu la valoració positiva sobre la revista *Poblet*, que editaria entre 1947 i 1949. Finalment trobem una tarjeta postal sense datació concreta, però que interpretem pel tipus de lletra i contingut, podria ésser dels anys quaranta, on Morgades afirma que és prefecte d'estudis de la comunitat.

En els dietaris escrits per Manuel de Montoliu en els anys trenta i publicats dècades més tard per l'Institut d'Estudis Ramon Berenguer IV, de Tarragona, l'autor dedica un capítol al poeta Josep M. López Picó, precisament un bon col·laborador de la revista *Poblet*. Tant Montoliu com Morgades, treballen inicialment amb entusiasme pel monestir, comparteixen projectes i tarannà, però els seus itineraris vitals es bifurcaran, el segon amb un cruel desterrament i posterior oblit. Caldria resseguir detalladament les biografies i ideologia dels membres de la Germandat del moment i l'apropiació del franquisme de la simbologia del cenobi, el zenit de la teatralitat i pompositat, arribaria l'any 1952, amb el viatge del cap d'Estat a Poblet, amb motiu del trasllat de les despulles dels comtes-reis, des de Tarragona.

Notes:

- 1.- Vegeu el nostre article "La revista *Poblet* (1947-1949), una obra del monjo espluguí Bernat Morgades Òdena", *Podall* (Montblanc), 5 (2016), p. 400-423.
- 2.- Segons testimoni de col·laboradors d'aquesta agència, entre ells Montoliu. "Escriptors i erudits contemporanis (segona sèrie)", Josep Massot i Muntaner. Barcelona, 2001.
- 3.- Josep Massot, "Manuel de Montoliu, defensor de la unitat espanyola i de l'idioma nacional", *Escriptors i erudits contemporanis: segona sèrie*, Barcelona, 2001, p. 155-172.
- 4.- Margarida Aritzeta Abad, *Obra crítica de Manuel de Montoliu*, Tarragona, 1988, p. 135.
- 5.- Sobre el seu pare vegeu l'estudi de Salvador-J. Rovira Gómez, Plàcid-Maria de Montoliu i de Sarriera, primer marquès de Montoliu (1828-1899), Tarragona, 2007.
- 6.- Una visió general del fons el donarem en els treballs: "Els fons privats de la Catalunya Meridional", *Bolduc* (Tarragona), 10 (2011), p. 3-12, disponible al web de la Diputació de Tarragona: http://www.dipta.cat/sites/dipta/files/media/Bolduc_10.pdf i "L'éxode de fons personals tarragonins a Barcelona", *Bolduc* (Tarragona), 14 (2013), p. 3-11, també en accés obert a internet: http://www.dipta.cat/sites/dipta/files/media/bolduc_14_web.pdf

Apèndix documental

Cartes que Bernat Morgades des del Monestir de Poblet envia a Manuel de Montoliu a Barcelona i Tarragona.

1

"Pax

R[eial] Monestir de Poblet, 3-I-[19]44

Don Manuel de Montoliu

Distingit senyor i germà en Crist:

Amb puntualitat he rebut vostra lletra i d'acord amb els nostres superiors, puc dir-vos el que segueix: podeu venir quan vulgueu i dom Benet [Ferré Lloreta]¹ estarà sempre a vostra disposició, vós acompanyarà pel monestir de nostres avantpassats i en valureu força. Si voleu podeu viure amb la comunitat, menjar de la nostra taula i beure de la nostra caritat, Poblet sempre es sentirà honrat d'hostatjar-vos. Si voleu passar uns dies amb nosaltres, tenim una bella *celda* a vostra disposició, amb *quarto* d'higiene, calefacció i dignament amoblada.

Jo seré a Poblet fins el dilluns de la setmana entrant-dia 10- si voleu, podeu venir per exemple, el pròxim dissabte dia 8, arribant a Poblet el mateix dia a les onze del matí, una tartrana vós portaria fins al monestir, no tenim auto, per ara. Passarieu tot el diumenge a Poblet i l'endemà podríem anar junts fins a Barcelona. Amb la mateixa llibertat absoluta, podeu venir qualsevol dia de la present setmana. Sinó visiteu Poblet ara, jo no hi seré fins el dia 20 del present. Tinc feina a Barcelona. Jo m'hostatjo al carrer Nova Betlem, 27, Bonanova-Monestir cistercià de dones-de nom Valldonsella.

La nostra alegria serà gran si vós podem tenir com hoste. Sou molt conegut de tots els catalans d'ací i molt apreciat. Ningú no sap res de res, esteu tranquil. Jo no dubto gens que Déu vós vol fer instrument de quelcom important-on? -Com? No ho sé, però és meridiana la llum que precedeix d'aquest fet, indubtable, de la vostra àuria de fugir del món, pel que no sentiu cap mena de vocació.

Déu per damunt de tot, *Don Manuel* i preguem els uns pels altres, vós per a Poblet, tant unit amb vostra família i nosaltres-ara per ara jo sol- per a vós.

Afectíssim vostre en Crist.

Dom Bernat M. Morgades, s. o. c.

P.D. Perdoneu, si voleu venir, aviseu-nos per telèfon, tenim el núm. 5 d'Espluga de Francolí, Adéu."

Observacions: ¹Benet Ferré va nèixer al Vilosell el quatre de gener de 1925, ingressà al monestir el 1941, l'any següent va rebre els vots simples, juntament amb Bernat Morgades, professà el 1946. És autor de dues monografies històriques sobre el seu poble natal (1984 i 1994) i una de Juncosa de les Garrigues (1995). Morí l'onze de setembre de 2014.

2

"*Pax*

R[eial] Monestir de Poblet, 22-I-[19]44

Senyor *Don Manuel* de Montoliu

Distingit senyor i amic:

Ahir vaig rebre la vostra última lletra, que em plau molt i vós agraeixo.

Totes les altres les he rebudes i no les he contestades perquè o bé ens havem vist a Barcelona o bé jo ho hi he anat amb l'esperança de rebre-us i no m'ha estat possible. Me plau molt que persevereu, com no pot ésser d'altra manera per tradició i formació nostra cultural, pensant en el nostre Poblet.

Podeu venir per la Setmana Santa, tindreu *celda*, un lloc a taula i el nostre afecte.

Parlarem de tot. Res més senyor de Montoliu, sinó és assegurar-vos l'afecte i admiració de vostre devot amic i germà en Crist,

Dom Bernat M. Morgades, s. o. c.

PD: Aviseu-nos el jorn de vostra arribada, una telefonada la vigília serà suficient, Adéu.

3

"Pax

R[eial] Monestir de Poblet, 10-VI-[19]44

Don Manuel de Montoliu

Inolvidable: Encara que no satisfaci la vostra lletra del dia 13 del propassat maig fins un mes més tard, tinc feina, viatges i a voltes preocupacions. Però és ben cert, també que tinc forta tendència a estimar i la bona estimació recorda. Creieu-me, don Manuel, no vós he oblidat ni un sol dia, des de que haveu vingut a casa nostra i vostra, record perenne gairebé, oracions, converses, plans, tot viu realment en mi.

Jo espero el temps que vós fixareu de fer estada llarga a casa nostra, per a intimar i projectar realitats d'aquest Poblet que com més se l'estima, més gran amor se li té. Vostra estimació ja antiga, familiar i de raça, ha esdevingut una de les realitats per mi més profundament esperada i projectada ja ans d'ésser monjo. A aquest projecte obeí la meua entrevista amb vós a Montserrat. Sentia quelcom interior que em feia venir a vós, que devieu ésser un dels puntals del Poblet rediviu monàsticament. Cal que es compleixi aquesta missió nostra.

Bellíssim el vostre article del cenobi publicat a *Diario de Barcelona*. És la única realitat pobletana, el demés no té cap pervindre definitivament viable. Escric aixís pensant amb el noi Toda [Eduard Toda Oliva]¹, nét del plorat Don Eduart [Toda i Güell], qui vós ha volgut combatre, des de la seva posició de Foment del Turisme "Non si cuar di cor" i seguim el nostre camí, que és el que Déu ens assenyala i la Pàtria.

Jo no sé quan seré a Barcelona, però és formal la meua promesa de que em plaurà acceptar l'honor d'assentar-me amb vós a taula, a casa vostra.

Parleu-me del funeral de la vostra Júlia, esposa, per organitzar-lo².

Saludeu-me a tots els vostres i vós creieu-me sincerament amic, germà i capellà vostre.

Dom Bernat M. Morgades, s. o. c."

*Observacions:

1.- Era fill d'Eduard Toda Valcárcel i Laura Oliva.

2.- La seva muller, la violinista Júlia Vidal Puig, morí a Barcelona el vuit de maig de 1943.

4

"Pax

R[eial] M[onestir] C[istercenc] de Santa Maria de Poblet, 20 de febrer de 1945.

Senyor Don Manuel de Montoliu.

Distingit senyor i amic:

Rebé la vostra última lletra i comparteixo amb vós tot el que m'exposeu i proposeu. Jo però, vós ho sabeu bé, sóc un monjo simple, que dec obeir als meus superiors i penso que ells obren sempre en major bé de Poblet. Vós felicito de cor pel que ha fet l'Estat Espanyol de donar-vos un lloc de responsabilitat en el Patronat [de Poblet]. Tal volta ningú, avui, hi tenia més drets que vós, ja que Poblet és quelcom innat a la vostra vida espiritual i que de segles té arrels en vostra família. M'en felicito també, perquè l'honra de l'amic i pare espiritual, és honra per a mi, que em considero amic vostre i fill de vostra personalitat cultural i cristiana. *Ad multos annos!*

Quant a la biblioteca vostra, dec dir-vos com bibliotecari que no cabent els vostres llibres a l'arxiu, ni cabent-hi més prestatgeries, no hi ha més solució que traslladar la biblioteca on era l'antiga, guiat de vós i de *don* Pedro [Gil], una instal·lació provisional, però digna i definitiva quant al lloc i de molt relleu, pel Patronat que ho fa i la Comunitat que sentint-ho ho inspira.

En aquest sentit, he escrit al senyor [Pedro] Gil.¹ Visiteu-lo i si compartiu mon criteri, animeu-lo. Que dirà la gent del país i altre gent quan vegin la bella obra d'integració de la biblioteca realitzada?

Que Déu sigui amb vós i amb els vostres éssers volguts.

No vós dic res d'estudis, perquè espero parlar-vos i tenir amb vós un consell de professors.

Sempre afectíssim amic vostre i capellà humil.

Dom Bernat M. Morgades, s. o. c."

*Observacions:

1. Pedro Gil Moreno de Mora, l'onze d'agost de 1941 fou nomenat president del Patronat de Poblet, més tard arran de la seva mort, Manuel de Montoliu li dedicà una necrològica sota el títol *In memoriam*, al *Diario español de Tarragona*, el 14 d'abril de 1945, on valora la seva empenta en la restauració de les tombes reials de Poblet i l'ampliació del Patronat del Monestir, amb la incorporació dels presidents de les Diputacions de les províncies aragoneses. També en record seu redacta l'article: "Don Pedro Gil Moreno de Mora y Plana", *Boletín Arqueológico* (Tarragona), 1-2 (gener-juny 1945). El 24 de gener de 1947, Albert Balcells Gorina publica a la portada de *La Vanguardia* de Barcelona un article dedicat a la restauració espiritual i artística del monestir, on entre d'altres fotografies apareix la de la biblioteca.

5

"*Señor Don* Manuel de Montoliu

Asesor de cultura, Palacio de la Diputación (Tarragona).

Monasterio de Santa María de Poblet, 18 novembre [19]47.

Pax

Estimat amic i germà:

Agraidíssim de vostra lletra i del judici que vós mereix *Poblet*, vós prego que oblideu la distracció causant de la vostra queixa. Sou dels primers en la llista d'amics a qui enviem la revista.

Quant a les invitacions a festes, jo no puc fer altra cosa que recordar qui hi deu venir, però res més. En aquest aspecte jo he complert, afectíssim vostres en Crist,

Dom Bernat M. Morgades".

[Tarjeta postal amb dos segells de correus, un de 15 cèntims i un de 20].

6

[Monestir de Poblet, anys quaranta].

“Senyor *Don*

Manuel de Montoliu

Carrer Doctor Amigant 11, Barcelona

Distingit senyor i amic:

L'últim dia que vaig estar a Barcelona, no em fou possible veure-us, malgrat l'hora i paraula donada. Creieu-me que és com us dic, sóc prefecte d'estudis i voldria parlar de projectes, afectíssim vostre en Crist,

Dom Bernat M. Morgades”.

[Tarjeta postal amb un segell de correus de 20 cèntims].

Font: Biblioteca de Catalunya, Fons Personal de Manel de Montoliu.

Nota a totes les cartes:

Per una major comprensió del text hem desenvolupat les abreviatures. Les paraules entre claudàtors són nostres.

